378

81

DEO OPTIMO MAX.

UNI ET TRINO,

VIRGINI DEI-PARÆ, ET S. LUCÆ Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICO-CHIRURGICA,

QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS, manè discutienda, in Scholis Medicorum, die Martis vigesimâ-secundâ mensis Martii, anno Domini M. DCC. XLVI.

M. PETRO ARCELIN, Doctore Medico, Præside.

Utrùm Ani fistula ferro tutiùs quàm Causticis aut ligaturâ curetur?

I.

ANUS est extremum inferius intestini recti. Triplici instructus est musculo: horum unus, ab officio, constrictor sive sphincter Ani dicitur: ab inferioribus ossis sacri vertebris enatus podici circumducitur: ossibus coxendicis per ligamenta membranacea lateraliter alligatur: anteriùs vesicæ urinariæ per fibrosos nexus, in fœminis collo uteri per proprios hujus musculos adhærescit. Superiori parte crassus est, tenuior inferiori, quâ cuti inseritur & firmiter connexus est. Dicatur hic unus aut triplex musculus, nihil ad rem. Anum claudit-ne fæces injussæ excernantur. Reliqui duo musculi levatores Ani appellantur, Originem habent utrinquè à parte internâ & laterali ossis ischii, & quandoquè pubis, desinunt in Ani sphincterem. Ii musculum constrictorem, qui ad inferiora plus minùsve detruditur, prout majori vel minori conatu egeruntur excrementa, sursùm retrahunt in locum pristinum. Arterias & venas ab Iliacis internis habet podex, quæ ob id hæmorrhoïdales audiunt, quòd non rarò per Anum cruor effluat. Qui in venis hæmorrhoïdalibus continetur sanguis, facilè lentescit, spissescit, corrumpitur. Plures inter alias causas, compressionem cogitabis, tum ab induratis fæcibus, tum ob sessionem aut equitationem diuturniorem. His annumera casum, ictus queis supervenit contusio. Anus igitur tumoribus & abscessibus valdè obnoxius cognoscitur. At aliquandò dysenteria, tenesmus, alvi fluxus diù permanentes aut præposterè suppressi, sæpissimè hæmorrhoïdes cæcæ, dolentes, non ritè fluentes, aut legitimè fluentes perperâm siccatæ, abscessus generant, horum soboles fistula. Id nomen est ulceri alto, angusto, calloso, pus fundenti, copiosum si ex pluribus partibus deducatur; album, leve, si musculos tantùm perroserit: *At ex nervoso loco coloris quidem ejusdem, sed tenuius & minus: ex nervo, pingue & oleo non dissimile.* Cels. L. v. C. xxviii.

I I.

ANI fiſtulæ, ſede, facie, formâ, indole, inter ſe differunt. Inteſtinum rectum aliquandò ejuſque muſculos afficiunt, atque ultra trium digitorum altitudinem perreptant Aliàs in margine podicis conſiſtunt. Aliàs ab inteſtino ſecedunt uſque ad os ſacrum, coxas, femora, veſicam ipſamque penis radicem ſpatiatæ, gyros revolvunt. Simplices modò, modò plures obſervantur cuniculi. Triplex ergò fiſtulæ Ani ſpecies. Nunc foris impervia inteſtinum perforat. Nunc margine podicis perforatâ integrum remanet inteſtinum. Nunc intùs hiat & forinſecùs. Fiſtula inteſtinum duntaxat perforans, externo expers oſtio his ſignis innoteſcit: partes finitimæ tumeſcunt, inflammantur, dolent, indureſcunt, pulſatione exercentur, quandoque dyſuria vel ſtranguria præit; dein ſuppuratione peractâ, fæces pure aſperſæ egeruntur, pruritus in ſphinctere Ani moleſtus eſt, tandem aliquid aſperi, digito in inteſtinum immiſſo, perſentitur. Fiſtula foris & internè hians non ſolùm puri, ſed & flatibus exitum præbet. Fiſtula externè aperta, internè verò occluſa ſpecilli ope diſtinguitur, ſpecillum enim certior fiſtulæ ſedis indagator. Specillum in fiſtulam, digitus oleo illitus in Anum immittuntur, ut altitudo fiſtulæ, ejus inceſſus, hiatus explorentur. Hâc viâ fiſtulam ſecundùm inteſtinum irrepere ipſumque perforare, vel ab ipſo recedere ac vagari; ſimplicem eſſe aut cuniculos agere facilè deprehenditur. Quâ fit ut prognoſis & curatio varia inſtituenda ſit. Veterem fiſtulam liberè pus emittentem, parùm afferentem incommodi, valetudini non adverſari, quin etiam conducere experientiâ diſcitum eſt. Si altiùs excurrat fiſtula, veſicam, iſchion, os ſacrum pertingat, aut medios Ani muſculos tranſgrediatur, cura, quàm vulgò *palliativam* vocant, adhibenda. Quid ita? invita alvi dejectio ſuccederet, ſinubus profundioribus, cariei oſſium mederi nequicquàm poſſes. Tunc univerſalibus præſidiis in uſum vocatis, ægrum Naturæ committere juvat. Cæterarum podicis fiſtularum curationem aggredieris? hanc perficies ferro tutiùs quàm cauſticis aut ligaturâ.

I I I.

IN hoc tota poſita eſt Ani fiſtulæ curandæ ratio, ne plus minùſve quàm par eſt illa aperiatur, ne partes ſanæ fruſtrà diſcerpantur, aut ulceroſæ & calloſæ intactæ remaneant. Quidni huic aperturæ faciendæ *eſcharotica* uſurpentur? vehementioribus enim aut mitioribus adhibitis, major minorve procreatur *eſchara*. Egregium conſilium! ſed experientiæ & rationi abſonum. Quis cauſtici *energiam* adeò noverit, ut ejus effectus ſuo arbitrio componere valeat? Cordatus Medicus validiora aut mitiora æqualitèr exhorreſcit: ut hæc muneri propoſito imparia, illa nimiæ corroſionis capacia. Cauſticum exlex & effrenum nullis regulis ſubjicitur. Hujus effectus ſi immodicus, vix ac ne vix quidèm coercetur. In variis ſubjectis partes plus minùs duræ, magis minùſve reſiſtunt. Hinc de medicamenti naturâ, indole, doſi, nihil certi habetur. Num *eſcharotica* ſero diſſoluta atque ultrà citràque diffuſa, abſumendis duntaxàt partibus inſidebunt? quot & quàm neceſſariò partes inſontes adurentur! At quanto cum dolore! videas homines miſerrimos diem integrum, imò diutius immaniſſimè cruciari, jactari, ejulare. Nequè tamèn forſan adeò reformidanda eſt ſtrages illa partium innocuarum, quàm timendum eſt ab iis, quæ dolores invehunt, ſymptomatibus. Dolor immanis vigilias, vigiliæ febres, febris phlegmonas, phlegmones convulſionem pariunt, convulſionem non rarò mors excipit. Aliundè quoque diſcito cauſticorum pericula. Lethalia ſunt à telis venenatis inflicta vulnera. Animalia quorum in vulneribus oleum Tabaci aliudve toxicum inſtillatum fuerit enecantur. Non-ne ſpirituoſa, emollientia, narcotica externè admota vires ſuas exerunt? Cicuta diutiùs ſuprà regionem cordis geſtata, *ſyncopen* atque *cardialgiam* intuliſſe

narratur ab Authoribus graviſſimis. Quorſùm hæc? ut intelligas cauſtica ad aperiendam fiſtulam applicata ſuis tetris *miaſmatis* totam corporis œconomiam poſſe pervertere. Sed ad callum abſumendum quàm ineptè cauſtica uſurpantur! Quis neſcit cauſticum etiam parti ſanæ applicatum *eſcharam* facere? ſed ſi parti calloſæ? decidet *eſchara* quidem, at ſubjectis partibus remanebit durities. Huic abſumendæ novum applicatur cauſticum: exindè novus callus eodem ſemper modo tollendus & renovandus. Hinc in annos non raró torquentur ægri cruciatibus teterrimis, qui cauſticorum actionem expertes penè doloris paſſuros ſe putaverant. Quid de carunculis fungoſis queis ortum præbent etiam cauſtica? Quis verò neſcit partes breviori temporis ſpatio, longèque minori dolore incidi, quàm aduri? ferrum oculus dirigit nè longiùs quàm par eſt vagetur, nevè quid labefactatum relinquat intactum.

I V.

INCISIONEM perpeſſurus variis præparationibus indiget, *phlebotomiâ*, catharticis, diætâ convenienti; alterantibus, ſi opus eſt, utatur. Paulò antè operationem alvus enemate ſolvenda & urina emittenda. Faciliùs operaberis, fæcum & urinæ ejectionem prohibebis. Tùm æger pronus lecti ſpondæ decumbat. Clunes porrigat à famulis diducendas. Brachia, tibiæ, femora, truncus immota teneantur. In Anum ægri ſic compoſiti, indicem oleo illitum Chirurgus immittit, ſpecillum in fiſtulam foris hiantem inſerit, ſpecillo inteſtinum paulò ſupra hiatum fiſtulæ perforat, ſpecillum index in anſæ modum inflectit. Comprehenſa ſpecillo tota fiſtula, foràs leniter, ne partes dilacerentur, adducta ſcalpello incurvo circulariter abſcinditur. Cæcam intrinſecùs fiſtulam completam efficiat inteſtinum ſpecillo perfodens Chirurgus. Hanc attrahat & excidat. Quò pertingat forinſecùs fiſtula quæ tantum perforat inteſtinum, declarat vulgò tumor externus, durus, ſaltèm exiguus; hic aperiendus. Sic patefactâ, quæ ſpecillum admittat, viâ; modum tenes operandi qui ſuperiùs traditus eſt. Inciſione peractâ, cuniculi, ſi qui ſint, aperiantur, calli amputentur, reſecentur habenulæ. Cavendum maximè nè ſurculus arterioſus, qui pulſatione facilè diſtinguitur, pro habenulâ incidatur. Craſſior turunda oleo & ovi vitello ſimul mixtis imbuta in Anum immittatur; pluribus linamentis eodem liquore tinctis vulnus implendum, ſuperpoſito ſplenio emplaſtro obducto, additis linteolis complicatis. Hæc ut firmentur, deligatione indigent. Deligandi modum accipe. Antequàm abſcindatur fiſtula, mantile ſecundùm longitudinem ter quaterve plicatum renes ægri cingat. Cingulum iſtud, linteo ab ægrotantis collo antè & retrò pendenti (*ſcapulare* vocant) utrìmque aſſuatur. Mantili verò renes cingenti adhæreat à tergo faſcia ſex digitos lata, duos cubitos circiter longa. Hæc apparatum vulneri applicatum comprehendens ad ſcrotum uſquè adducatur integra: quod reliquum eſt bifidum eſſe debet, ut intra crura excurrens, cum renum cingulo, de quo dictum eſt, antrorſùm firmiter, connectatur. Poſt diem integrum primus ſolvitur apparatus. Turunda & linimenta balſamo *Arcæi* & unguento Baſilico, aut ſimilibus Pharmacis deinceps oblinantur. Pure albo nec gravè-olente exiſtente, renatiſque, quantum demptum eſt, genuinæ indolis carnibus cicatrix unguenti pompholygos ope inducatur. Vulnus eò citiùs ſanatum iri exiſtimes, quò diætâ tenuiori toto curationis ſpatio uſus fuerit ægrotans.

V.

AGE nunc. Quid verearis ab exciſione fiſtulæ; num hæmorrhagiam? at nulla eſt ſæpiſſimè; ſi quæ tamen, facilè compeſcitur. Cùm amputatur mamma, plures ſimùl ſecantur arteriæ: Nùm ab hâc operatione deterret hæmorrhagiæ metus?

linamento ſolo ſiſtitur fluxus ſanguinis. Nequè eodem periculo, ſi quod imminet, vacat cauſticorum uſus. *Eſchara* quidem ab iis inducta omnes vaſorum hiatus occludit; eâdem decidente nonnè rurſùs dehiſcunt vaſa ? hinc obſolevit ferro candenti ſanguinem cohibendi conſuetudo. At ſaltèm, inquiunt cauſticorum Patroni, oſtium fiſtulæ cum forinſecùs non ſatis pateſcit, leviori cauſtico ampliandum eſt. Quidni ferro potiùs: ſi ferrum adeò reformidet æger, ſpongia præparata in fiſtulam immiſſa, imbibito ſucco tumefacta paulatim oſtium fiſtulæ dilatat. Verùm cum majori dolore & tædio. Potior eſt dolor acutus qui brevi pungat, quàm levis qui diù moleſtus ſit. Quarè non audiendi ſunt qui fiſtulam filo ſerico, vel ſetâ equinâ vinciendam & de die in diem conſtringendam donec ſecetur, prædicant. Iſthæc operatio eò crudelior quò longior; inſuper nec expers eſt periculi. Si filo ſecentur vaſa ſanguinea, à conſtrictione ſuperſedeas oportet, & hæmorrhagiæ occurras. Quòd ſi hoc non eveniat incommodi, doloremque ferat æger conſtanter, improbanda tamèn illa: ad curationem enim fiſtulæ, non ipſa tantùm ſed cuniculi, ſi qui ſint, aperiendi, habenulæ & calloſa ſubſtantia excidenda. Hæc vinculis illis nullo modo, cauſticis difficultèr admodùm, ferro facillimè perficies.

Ergò Ani fiſtula ferro tutiùs quàm cauſticis aut ligaturâ curatur.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Antonius Bergier.

M. Jacobus-Franciſcus le Chat de la Sourdiere.

M. Joannes Franciſcus Iſez.

M. Carolus-Franciſcus Boutigny Des Preaux.

M. Petrus Lalouette.

M. Sylveſter-Antonius le Moine.

M. Franciſcus Pouſſe.

M. Thomas-Bernardus Bertrand.

M. Camillus Falconet, ſalubris Conſilii Regii Socius & è Regiâ Inſcriptionum & Numiſmatum Academiâ.

Proponebat Pariſiis DIONYSIUS-CLAUDIUS DOULCET, Pariſinus, Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Pariſienſis Baccalaureus, A. R. S. H. 1746, à ſextâ ad meridiem.

Typis QUILLAU, Univerſitatis & Facultatis Medicinæ Typographi, 1746.